

แนวทางการดำเนินงานสภานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (โรงเรียนขยายโอกาส)

Guidelines for operating the student council of Ban Mae Suek School
Mae Chaem District, Chiang Mai Province (Expanded Opportunity School)

วัฒนา นະที^{1*}, เวียงซาง โล², ณัฐพงษ์ สี่มา³
Wattana Natee^{1*}, Wiangsang Low², Nuttapon Srima³

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Master of Education Mahamakul Buddhist University Lanna Campus
E-mail: wattananateejo@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวทางการดำเนินงานของสภานักเรียน โรงเรียนบ้านแม่ศึก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกรอบในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนักเรียนทุกชุดที่ได้รับการคัดเลือก ซึ่งจะมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการประชาธิปไตย วิถีประชาธิปไตย การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มามีศักยภาพในทุก ๆ ด้าน ผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบระเบียบตาม เดมมิ่ง PDCA (P : Plan) การร่วมวางแผน เป็นการวางแผนและออกแบบกระบวนการทำงาน การกำหนดเป้าหมายของงาน จากการกำหนดทิศทางอย่างมีส่วนร่วมของสภานักเรียน (D : Do) การดำเนินการตามแผนงานและกระบวนการ (C : Check) การตรวจสอบและประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเชิงพัฒนาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกิจกรรม หากไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ก็จะมีดำเนินการร่วมปรับปรุง (A : Action) การทบทวนหลังทำงาน หรือหลังปฏิบัติกิจกรรม เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ดังนั้นโรงเรียนจึงสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสภานักเรียน และใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ที่เป็นรูปธรรม ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งตัวเองและโรงเรียน สภานักเรียนเป็นรากฐานที่มีความหมาย และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากร และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เติบโตขึ้น เป็นพลังที่เข้มแข็งในการสร้างสรรค์ ความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน รวมถึงการแก้ปัญหาโดยหลักสันติวิธี อย่างไรก็ตาม ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรนำกิจกรรมสภานักเรียนเป็นเครื่องมือ เพื่อการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียน และสังคมในมิติต่างๆ

คำสำคัญ: 1. สภานักเรียน; 2. แนวทาง; 3. ประชาธิปไตย

Abstract

Guidelines for the work of the Student Council Ban Mae Suek School, Mae Chaem District, Chiang Mai Province This is a framework for the work of any student committee that is elected. It provides an opportunity for students to learn about the democratic process. Democracy, leadership, teamwork and participation in school development management using the

democratic process To develop students into individuals with potential in every aspect through a systematic working process according to Deming PDCA (P: Plan), joint planning. It is about planning and organizing work processes. Setting the work goals with the participation of student representatives (D: Do), implementing the plans and processes (C: Check), reviewing and evaluating the progress of each activity and analyzing the results of development performance according to the goals set in the activity. If things do not go as planned, there is joint improvement (A: Action) and debriefing. or after the implementation of activities To create progressive learning. Therefore, the school encourages and promotes all students to participate in student council activities and use them as a developmental activity aimed at enabling learners to integrate concrete knowledge. The experience gained from learning according to the learning subject groups can be applied for their own benefit and for the benefit of the school. The student council is a useful foundation. and is important for the development of resources and is important for the development of human resources to grow It is a powerful creative force. Democracy in school It must be based on the principles of good governance as a guideline. It must ensure transparency in operations. This includes solving problems through peaceful methods. However, teachers and all stakeholders should use student council activities as a tool. For the development of students, schools and society in various dimensions.

Keywords: 1. student council; 2. Guidelines; 3. democracy

บทนำ

โรงเรียนบ้านแม่ศึกจัดให้มีคณะกรรมการสภานักเรียนขึ้น เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริม ให้นักเรียนเป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีศักยภาพ มีน้ำใจ เสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน มีความหนักแน่นในความคิด ประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบอันดีงาม มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพในการทำงานตามวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน เพราะถือว่ากิจกรรมสภานักเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการดังกล่าวข้างต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2)

สภานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 มีหลักการแนวคิดและที่มาเพื่อให้นักเรียนฝึกทำกิจกรรมและเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยจัดให้มีการเลือกตั้งประธานและคณะกรรมการสภานักเรียน (หรินทร์รัตน์ มะลิทิพย์, มะลิวัลย์ โยธารักษ์, วันฉัตร ทิพย์มาศ, จตุรงค์ สุขแก้ว 2564: 36) มีความตระหนักในการส่งเสริมและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงได้ดำเนินงานโครงการ และกิจกรรมส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยการมีส่วนร่วมของสภานักเรียน เริ่มต้นตั้งแต่ที่มาของสภานักเรียนสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตย พิจารณาจากการเลือกตั้งประธานนักเรียนเป็นขั้นเป็นตอนได้แก่ มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าร่วมสภานักเรียน จัดทำโดยคณะทำงานชุดเดิมเป็นผู้เฟ้นหาบุคคลที่มีความสามารถเพื่อมาดำรงตำแหน่งแทน ขึ้นตอนต่อไปเป็นกระบวนการรับสมัครตัวแทนนักเรียนที่จะมาเป็นประธานนักเรียน และคณะกรรมการชุดใหม่ ซึ่งผู้สมัครจะต้องเป็นนักเรียน

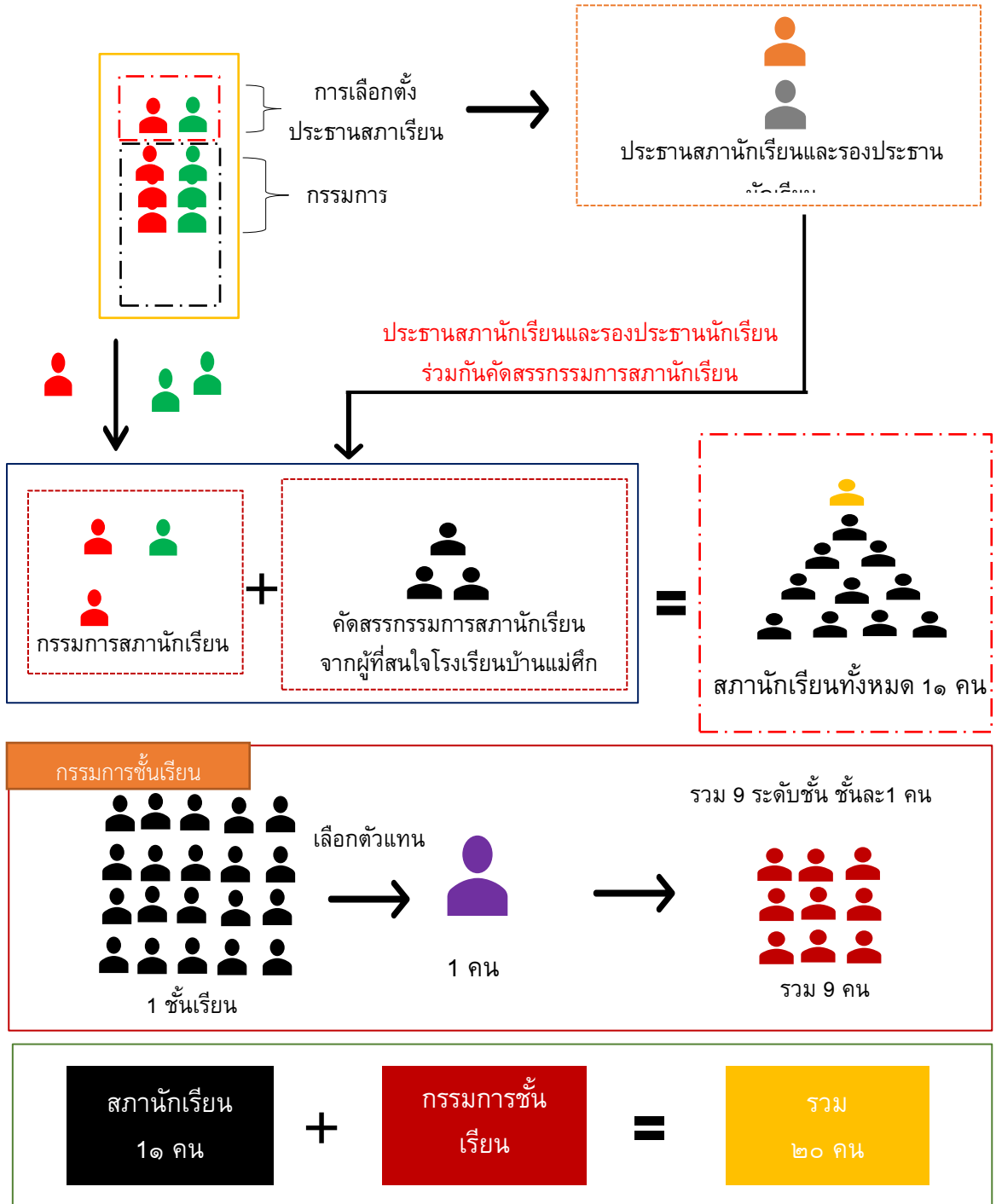
ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านแม่ศึก และเป็นผู้มีความตั้งใจ และสนใจต่องานสถานักเรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจ เมื่อมีผู้มาสมัครแล้วจะต้องมีการจับฉลากหมายเลขผู้สมัคร ให้รู้แน่ชัดว่าแต่ละคนแต่ละพรรค ได้เบอร์อะไร เพราะจะต้องทำการหาเสียงเลือกตั้งในลำดับถัดไป ซึ่งในการหาเสียงเลือกตั้งนั้นจะต้องอยู่ในขอบเขตที่โรงเรียน กำหนด ดังนี้ ให้หาเสียงโดยวิธีการจัดทำเอกสารแนะนำตัว ป้ายประชาสัมพันธ์หาเสียง และหาเสียงแบบเวทีปราศรัย สามารถหาเสียงได้นับตั้งแต่วันที่ที่มีการจับฉลากหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร หาเสียงโดยการชูนโยบาย การบริหารของผู้สมัคร ห้ามใส่ร้ายหรือ พุดจาเสียชื่อเสียงที่ทำให้เกิดความแตกแยกความสามัคคี และหาก คณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้ง ปรากฏการร้องเรียนและสืบสวน พบข้อเท็จจริงจะมีการพิจารณาตัดสิทธิ์ผู้สมัครต่อไป

การเลือกตั้งของโรงเรียนบ้านแม่ศึกจะมีสองรูปแบบด้วยกัน คือ มีการเลือกตั้งตัวแทนนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการประชาธิปไตย แบบการเลือกตั้งผ่านระบบออนไลน์ที่เป็น Google Form และการเลือกตั้งประธานนักเรียนแบบปกติ สถานที่คือโรงเรียนบ้านแม่ศึก มีการประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ โดยการประกาศผลการเลือกตั้งประธานสถานักเรียนอย่างเป็นทางการมีขั้นตอนการดำเนินงานคือสถานักเรียนดำเนินการนับคะแนน และสรุปผลการเลือกตั้ง สถานักเรียนประกาศผลการเลือกตั้งประธานนักเรียนอย่างเป็นทางการ มีการประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการผ่านประกาศสถานักเรียนที่ทางโรงเรียนได้มีการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันผลการเลือกตั้ง

ตารางกิจกรรม การเลือกตั้งประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก

ลำดับ	รายละเอียด	หมายเหตุ
1	ประชาสัมพันธ์การรับสมัครการเลือกตั้งประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
2	ประกาศคุณสมบัติผู้ลงสมัครประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
3	รับสมัครเลือกตั้งประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
4	ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ลงสมัครประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
5	ประกาศหมายเลขผู้ลงสมัครประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
6	การหาเสียงของผู้ลงสมัครประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
7	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรมเลือกตั้งประธาน และคณะกรรมการ	
8	เลือกตั้งประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
9	เปิดหีบนับคะแนนประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน และแจ้งผลการเลือกตั้ง	
10	ประกาศผลการเลือกตั้งประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียน	
11	แต่งตั้งประธาน และคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก	
12	เลือกหัวหน้าห้องเพื่อรับตำแหน่งคณะกรรมการชั้นเรียน	

แผนผังที่มาคณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานักเรียน

บทบาทและหน้าที่ของสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก ตามธรรมนูญโรงเรียนบ้านแม่ศึกได้มีกรอบที่ชัดเจนว่าจะต้องทำอย่างไรบ้าง โดยมีบทบาทดังนี้ เป็นผู้นำนักเรียนในโรงเรียนปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวมในโรงเรียน ปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการประชาธิปไตย และแนวทาง

สันติวิธี ชักชวนเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนร่วมกันในการพัฒนาโรงเรียน สืบสานความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ และเป็นผู้นำเพื่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนและสังคม

ในส่วนของหน้าที่ของสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึกจะมาพร้อมกับบทบาทที่ได้มีการกำหนดไว้ข้างต้น ได้แก่ ดูแลทุกข์ สุข ของนักเรียน และร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ประสานงานกับบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าทีนักเรียนควรได้รับ รับผิดชอบงานและกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน คิตรีเริ่มโครงการที่เป็นประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้จริงและส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน ดูแลสอดส่อง และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ทันทต่อเหตุการณ์ และตรงไปตรงมา เสนอความคิดเห็นในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน และวางแผนดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับครูที่ปรึกษา

การขับเคลื่อนงานและกิจกรรมสถานักเรียนอย่างเป็นระบบ

สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนงานและกิจกรรมสถานักเรียนอย่างเป็นระบบและการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม ทั้งกิจกรรมภายในสถานศึกษาและองค์กรภายนอก โดยดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับ หรินทรรัตน์ มะลิตพิพย์,มะลิวัลย์ โยธารักษ์, วันฉัตร ทิพย์มาศ, จตุรงค์ สุขแก้ว (2564: 37) ตามรูปแบบกระบวนการบริหารสถานักเรียนเป็นเป็นการฝึกให้นักเรียนดำเนินงานตามกระบวนการวงจรเดมมิ่ง (PDCA) ภายใต้นโยบายการบริหารที่ยึดหลักSBMLD: (School Based Management For Local Development คือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบไปด้วย (P : Plan) การร่วมวางแผน เป็นการวางแผนและออกแบบกระบวนการทำงาน การกำหนดเป้าหมาย ของงาน จากการทำหนดทิศทางอย่างมีส่วนร่วมของสถานักเรียน (D : Do) การดำเนินการตามแผนงานและกระบวนการ (C : Check) การตรวจสอบและประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเชิงพัฒนาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกิจกรรม หากไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้ก็จะมีการดำเนินการร่วมปรับปรุง (A : Action) การทบทวนหลังทำงาน หรือหลังปฏิบัติกิจกรรม เช่น โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน กิจกรรมเลือกตั้งประธานสถานักเรียน

การดำเนินงานตามกระบวนการเดมมิ่ง (PDCA)กิจกรรมเลือกตั้งประธานสถานักเรียน

	กิจกรรม/วิธีดำเนินการ
วางแผน (Plan)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทบทวนการดำเนินงานปีการศึกษาที่ผ่านมา 2. การประชุมสามัญสถานักเรียน 3. จัดทำแผนดำเนินการเสนอโครงการ/กิจกรรมโดยผ่านความเห็นชอบในการประชุมสามัญสถานักเรียน ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาตามลำดับ 4. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ
ดำเนินการ (Do)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาสัมพันธ์รับสมัครผู้เข้ารับการเลือกตั้ง 2. จับฉลากหมายเลขผู้เข้าสมัครเลือกตั้ง 3. หาเสียงเลือกตั้งบริเวณหน้าเสาธงและสื่อออนไลน์ 4. เลือกตั้งประธานสถานักเรียน 5. นับคะแนนและประกาศผลการเลือกตั้ง

	กิจกรรม/วิธีดำเนินการ
ตรวจสอบ (Check)	1. การติดตามการดำเนินงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ 2. การสอบถามการปฏิบัติงาน 3. การสัมภาษณ์การปฏิบัติงาน
ประเมินผล และรายงาน (Action)	1. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน 2. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานเชิงพัฒนา 3. ขยายผลการดำเนินงาน

โครงการ/งาน/กิจกรรมที่ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยความร่วมมือของสถานักเรียน

กิจกรรมสถานักเรียนมิได้มุ่งจัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ด้านประชาธิปไตยผ่านกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่ความมุ่งหวังที่เป็นจุดเน้นจริงๆ คือ “การฝึกและปลูกฝังความรับผิดชอบให้อยู่ในนิสัยอย่างเป็นวิถีชีวิต” อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อเรื่องความเป็นประชาธิปไตยของเด็กที่จะติดตัวไปจนโต เลิศพร อุดมพงษ์ (2561:61) สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต6 มีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ คือ สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ตามแผนการปฏิบัติราชการของงานส่งเสริมประชาธิปไตยและงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำปฏิทินงานประจำปีของสถานักเรียน เพื่อให้เกิดแบบแผนในการทำงานที่มีความชัดเจน สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง โดยมีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมต่าง ๆ ที่สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึกมีส่วนร่วม เช่น ชุมนุมผู้นำประชาธิปไตยเพื่อชุมชน เป็นชุมนุมที่สถานักเรียนตั้งขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตย การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียน และมีการเรียนรู้เพื่อขยายสู่ชุมชนรอบโรงเรียน รวมถึงการสร้างโรงเรียนเครือข่ายประชาธิปไตย ชุมนุมช่างสร้างสรรค์ สถานักเรียนเป็นผู้นำการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนมีจิตสำนึกและร่วมกับชุมชนช่างสร้างสรรค์ การใช้ชีวิตและการทำหน้าที่ในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตและสร้างสรรค์สังคม

โดยจะมีการประชุมประจำสัปดาห์สัปดาห์ของคณะกรรมการสถานักเรียน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในวันจันทร์ เป็นการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานักเรียนกับครูที่ปรึกษาสถานักเรียน เพื่อประชุมวางแผนการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานักเรียนในแต่ละสัปดาห์ เพื่อให้เกิด การลงมือปฏิบัติกิจกรรม หลังจากที่ได้มีการประชุมวางแผนงาน สถานักเรียนได้อาศัยหลักการพัฒนางานในรูปแบบของวงจรการควบคุมคุณภาพ หรือ วงจรเดมมิง (Deming): PDCA มาปรับใช้กับทุกกิจกรรม ในการลงมือปฏิบัติงานตามฝ่าย และความรับผิดชอบต่อตนเองด้วยความเสียสละ มีจิตสำนึก ทุ่มเทการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อแนวทางในการพัฒนากิจกรรม และรายงานผลหลังจากการดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเรียบร้อย สถานักเรียนจะรวบรวม/วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อรายงานให้ผู้บริหารได้รับทราบ และเป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานของสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต6 ต่อไป

สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องตามคุณลักษณะ 3 ประการ

สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องตามคุณลักษณะ 3 ประการ เพื่อแนะแนวและจัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ทราบศักยภาพของตนเอง สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในชีวิตประจำวันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ ดังตัวอย่างเช่น ประการที่หนึ่ง ความพอประมาณ มีการจัดกิจกรรมออมดี มีเงินใช้ กิจกรรมส่งเสริมการออมเงินให้อยู่อย่างพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนทุกระดับชั้นมีการออมเงินทุกวันและมีแบบบันทึกออมเงินนักเรียนทุกคน ตามโครงการออมดีมีเงินใช้ และจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพโดยปลูกผัก เพาะเห็ด และเลี้ยงไก่ เพื่อสืบสานปณิธานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่รัชกาลที่ 9 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อหารายได้ระหว่างเรียน และปลูกฝังลักษณะนิสัยการเป็นอยู่ที่พอเพียง ประการที่สอง ความมีเหตุผล มีการจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ โดยทางสถานักเรียนร่วมทำกิจกรรมจิตอาสา พัฒนาความรู้ โดยการเข้าร่วมอบรมโครงการปลูกป่าไม้เพื่อถวายเป็นความดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และ 10 มีการปลูกต้นไม้รอบ ๆ บริเวณโรงเรียนในวันสำคัญของชาติไทย โครงการไปไม้คุณธรรม เป็นกิจกรรมที่ทางสถานักเรียนใช้ประโยชน์จากไปไม้ในโรงเรียนที่มีปริมาณค่อนข้างมากประกอบกับไม่มีที่ทิ้งเลยนำมาทำปุ๋ยหมักเพื่อไว้ใช้กับต้นไม้ในโรงเรียนเป็นหลัก เป็นวิธีการลดปริมาณไปไม้และใช้ประโยชน์ให้สูงสุด และประการที่สาม การมีภูมิคุ้มกันที่ดี สถานักเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามคุณลักษณะการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีภายใต้เงื่อนไขความรู้(รอบรู้รอบคอบ ระมัดระวัง) คุณธรรม(ซื่อสัตย์สุจริต การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ขยันอดทน แบ่งปัน) ตัวอย่างเช่น กิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติดโลก สถานักเรียนดำเนินกิจกรรม “วันต่อต้านยาเสพติดโลก” 26 มิถุนายน ของทุกปี ผ่านกิจกรรมเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

สถานักเรียนมีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมสิทธิเด็ก 4 ประการ

องค์การสหประชาชาติ ได้มีการลงนามในปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิเด็ก ปีพุทธศักราช 2533 เพื่อให้การรับรอง อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยให้คำมั่นว่าจะให้การปกป้อง คุ้มครองเด็กทุกคนให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ภายใต้อการดูแลเลี้ยงดูจากครอบครัวด้วยความรักความอบอุ่น ให้มีสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดี โดยได้ให้การรับรองสิทธิพื้นฐานของเด็ก 4 ประการ ดังนี้ ประการที่หนึ่ง สิทธิที่จะมีชีวิต สถานักเรียนเป็นอาสาสมัครช่วยดำเนินกิจกรรม เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ เป็นประจำทุกปี โดยทำหน้าที่จัดกิจกรรมสนทนากลุ่มและดำเนินรายการในงาน ประการที่สอง สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สอดคล้องกับ กิจกรรม “ความปลอดภัยบนท้องถนน” สถานักเรียน เป็นแกนนำในการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถข้ามถนนกลับบ้านหลังเลิกเรียนได้อย่างปลอดภัยโดยใช้ธงแดง และยังมีกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนข้ามถนนตรงทางม้าลายเพื่อเป็นการลดอุบัติเหตุจากการถูกรถเฉี่ยวชนได้ ประการที่สาม สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา มีการดำเนินกิจกรรมการเข้าค่ายอบรมและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสถานักเรียน เป็นค่ายที่สถานักเรียนดำเนินการก่อนที่คณะกรรมการสถานักเรียนชุดใหม่จะปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษาต่อไป เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์สานสายใยสภานักเรียนรุ่นพี่กับรุ่นน้องและพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานักเรียนชุดใหม่ให้มีภาวะความเป็นผู้นำที่ดีร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีจิตสาธารณะ และมีความสามัคคี โดยมีคณะกรรมการสถานักเรียนรุ่นพี่เป็นผู้ดำเนินงานและเป็นวิทยากร และประการสุดท้าย สิทธิที่จะมีส่วนร่วม มีการดำเนินกิจกรรมโครงการสร้างสำนึก

แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้การประสานงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 มีการประสานงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ และสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการเข้าค่ายอบรมต่างๆ การให้ความร่วมมือ ในการดำเนินกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนี้ มีแผนงาน/โครงการในการสร้างเครือข่ายอย่างชัดเจน สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก ทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างชุมชนและองค์กรเครือข่าย ได้จัดทำโครงการส่งเสริมและสนับสนุนงานเครือข่ายสถานักเรียน มีปฏิทินและปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดอย่างชัดเจน และที่สำคัญมีเครือข่ายการทำงานระหว่างโรงเรียน/ องค์กรภาครัฐ และเอกชน สถานักเรียน โรงเรียนบ้านแม่ศึก มีการประสานงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ และสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการเข้าค่ายอบรมต่างๆ การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ วัดสองยอด อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ทำข้อตกลง เรื่อง การส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีและคุณธรรม จริยธรรม องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่ศึก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ทำข้อตกลง เรื่อง การมีส่วนร่วมต่อองค์กรภายนอก เครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนบ้านแม่ศึก ทำข้อตกลง เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน เครือข่ายศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านแม่ศึก โรงเรียนบ้านแม่ศึก ทำข้อตกลง เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน ซึ่งการดำเนินกิจกรรมของสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ในการส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อาศัยเครือข่าย ของสถานักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านคุณงามความดี มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จากการประสานงานของสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก กับองค์กรและการสร้างเครือข่ายของสถานักเรียนกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับ สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึก ได้เผยแพร่ข่าวสารและผลการดำเนินงานผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียนบ้านแม่ศึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 และเพจ Face book โรงเรียนบ้านแม่ศึก

สรุป

แนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึกเริ่มต้นจากการคัดเลือกสถานักเรียนในแต่ละปี การศึกษาที่มาจากทางเลือกตั้งภายในโรงเรียนอย่างไร้ประนีประนอมหลักประชาธิปไตย จนเกิดที่มาของสถานักเรียน และจะต้องมีการดำเนินงานภายในโรงเรียนตามบทบาทหน้าที่ของสถานักเรียนตามที่ธรรมนูญของโรงเรียนได้กำหนดไว้เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามกรอบ ซึ่งโรงเรียนบ้านแม่ศึกมีการนำหลักการดำเนินงานตามเดมมิ่ง PDCA มาใช้เพื่อให้การทำงานมีระบบระเบียบและทิศทางที่ชัดเจน โดยสถานักเรียนจะต้องมีการวางแผนโครงการแต่ละปีการศึกษาเพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น สถานักเรียนโรงเรียนบ้านแม่ศึกดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และมีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลที่ประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มาประกอบการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช*. กรุงเทพมหานคร:กระทรวงศึกษาธิการ.

- บุษรา บุญรักษา และ มานิตย์ อาษานอก. (2565). การพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. *วารสาร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 11(1). 494-580
- เลิศพร อุดมพงษ์ (2561) สถานักเรียนกับบทบาทการเสริมสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน. *วารสารสังคมศาสตร์
นิติรัฐศาสตร์*, 2(2). 39-72
- หริินทร์รัตน์ มะลิตพิพย์,มะลิวัลย์ โยธารักษ์, วันฉัตร ทิพย์มาศ, จตุรงค์ สุขแก้ว(2564) รูปแบบการบริหารสภา
ธรรมบาลีบาลนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการ
มจร บุรีรัมย์*, 6(2) .31-45